

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 3 Maja v. s. 1826 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE:

Ostatnia data gazet sanktpetersburskich jest d. 24 kwietnia.

z Bożey łaski.
MY NIKOŁAJ PIERWSZY,
 CESARZ I SAMOWŁADZCA WSZECH ROSSYI,
 i t. d., i t. d., i t. d.,

Obwieszczamy wszystkim NASZYM wiernym poddanym.

Z chwilą wstąpienia na Tron Przodków NASZYCH przyjąwszy ciężar, od Boga na Nas włożony, i we wszechmocney Jego sile i miłosierdziu szukając pomocy i umocnienia, postanowiliśmy, przykładem prawowiernych Monarchów, Poprzedników NASZYCH, przyjąć Święte Namaszczenie i włożyć na Siebie Koronę, czyniąc uczestniczką tego świętego Aktu i Nayukochańszą Małżonkę NASZĄ CESARZOWĄ JEYMOŚĆ ALEXANDRĘ FEDOROWNĄ.

Obwieszczając o tém postanowieniu, mającém się za pomocą Bożą dopełnić w Stołeczném NASZYM Mieście Moskwie, terażniejszego 1826 roku w miesiącu czerwcu, wzywamy wiernych NASZYCH poddanych, potężyć z NAMi modły do Naywyższego, ażeby błogostawieństwo Jego święte, z tym świętym olejem zlało się na NAS i na Państwo NASZE, aby to tajemnicze działanie stało się znamieniem i rękomyją łaski Jego ku NAM i pieczęcią miłości, jednoczącej NAS z wiernymi NASZYM poddanymi, których szczęście uznajemy za jedyny cel NASZYCH myśli, spełnieniem życzeń, nagrodą trudów, naywyższym NASZYM obowiązkiem przed Królem Królów. Dan w Sankt Petersburgu dnia 21 kwietnia, roku od Narodzenia Chrystusa Tysiąc ośmset dwudziestego szóstego, a Panowania NASZEGO roku pierwszego.

Na autentyku podpisano własną JEGO CESARSKIEY Mości ręką tak:

N I K O Ł A J .

W naywyższym Ukazie J. C. M. do Rządzącego Senatu pod dniem 21 kwietnia r. t. wyrażono: „Wielkim Marszałkiem Koronacyi NASZEY Naymiłościwicy Rozkazaliśmy byź Rzeczywistemu Radcy Taynemu Xiążęciu Jusupowu. W Kommissyi dla przygotowania i urzędzenia wszystkich rzeczy, do tey uroczystości należących, stanowiącey się pod prezydencyą Wielkiego Marszałka, Rozkazujemy byź członkami: Wielkiemu Mistrzowi Obrzędów, który osobno przez NAS naznaczony będzie, Senatorowi Xięciu Urusowu i Rzeczywistym Radcom Stanu Komarowu i Achtopkowu.“

— W naywyższym Ukazie J. C. M. do Rządzącego Senatu, teyże daty, wyrażono: „Przez Manifest, w dniu dzisiejszym wydany, obwieszciliśmy o świętym obrzędzie Koronacyi, mającym się dopełnić w Moskwie roku terażniejszego w miesiącu czerwcu, uznaliśmy za dobrą, wezwać na ten czas do Moskwy ze wszystkich guberniy, wyłączając dalekie, jako to: sybirskie, permską, wiatką, astrachańską, orenburską i archanjelską: 1) Gubernialnych Naczelników szlachty i Gubernialnych Marszałków, 2) Głowy miejskie miast gu-

bernialnych. Rządzący Senat nie omieszka uczynić potrzebnego w tém rozrządzeniu.

— W dniu Zmartwychwstania Pańskiego, NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEYMOŚĆ z JEGO WYSOKOŚCIĄ WIELKIM XIĄŻĘCIEM MICHAŁEM PAWŁOWICZEM, był na jutrzni w kaplicy pałacu zimowego, a potym przyjmował powinszowania Członków Rady Państwa, Ministrów, Senatorów, Jenerałów, Sztabu i Ober-Oficerów woysk, rozłożonych w tuteyszey stolicy, urzędników dworu i innych osób, mających wstęp do Nayjaśniejszego Dworu—Tegoż dnia po niesporze NAYJAŚNIEJSZA CESARZOWA JEYMOŚĆ ALEXANDRA FEDOROWNA raczyła przyjmować powinszowania w kaplicy pałacowey, a NAYJAŚNIEJSZA CESARZOWA JEYMOŚĆ MARYA FEDOROWNA w swoich apartamentach.

— W przeszłą środę, d. 21 t. m., w dzień Wysokich Imienin NAYJAŚNIEJSZEY CESARZOWEY JEYMOŚCI ALEXANDRY FEDOROWNY i Wielkiej Xiężniczki ALEXANDRY NIKOŁAJEWNY, oraz narodzin JEGO WYSOKOŚCI Następcy Tronu Wszech Rossy, po mszy w kaplicy pałacu zimowego, odprawili się dziękczynne modły do Pana Boga, po ukończeniu których CESARSTWO ICHMOŚĆ raczyli przyjmować w kaplicy pozdrowienie wyższego duchowieństwa. Potym ciało dyplomatyczne przypuszczone zostało do złożenia powinszowania w sali tronowey. Przy tém zdarzeniu Hrabia *Brahe*, jenerał-adjutant i wielki koniuszy N. K. J. Szwecyi i Norwegii, i Baron *Bolje de Markonne*, szambelan i wielki podczaszy J. K. W. Xiążęcia Oldenburskiego, mieli audyencyą pożegnania.— Potym NAYJAŚNIEJSZE CESARZOWE przyjmowały powinszowania w Swych apartamentach—Tegoż dnia prezentowali się NAYJAŚNIEJSZYM CESARSTW ICHMOŚĆ: P. *Kennedi* i *Zerningham*, znajdujący się przy poselstwie Brytanii Wielkiej w St. Petersburgu; P. *Holmes*, znajdujący się przy poselstwie Brytanii W. w Sztokholmie; wojażerowie angielscy: *Kuper*, *Parker* i *Wilson-Patten*; margrabia *d'Ejrah*, znajdujący się przy poselstwie francuzkiem w St. Petersburgu; *Kruzmajor*, sekretarz poselstwa hiszpańskiego i znajdujący się przy témże poselstwie *Demezier-i-Dikastillo*. — NAYJAŚNIEJSZE CESARZOWE raczyły przyjąć Lady *Strangford*, małżonkę posła Brytanii W. Hrabia *Kumansegge*, adjutant ministra hanowerskiego barona *Derenberga* prezentował się NAYJAŚNIEJSZYM PANIOM. — Nayjaśniejsza CESARZOWA JEYMOŚĆ MARYA FEDOROWNA, przede mszą, raczyła udzielić audyencyą pożegnania Hrabini *Lebzelttern*, a potym Hrabiesmu *Lebzelttern*, posłowi austryackiemu i kapitanowi pruskiemu *fon Kallju*. — Wieczorem całe miasto było oświecone.

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Ostatnia data z Warszawy jest dnia 8 maja.

— Zdanie sprawy Deputacyi wezwanej do przysądzenia nagród za przedmioty malarstwa, rzeźby i t. d. (Dokończenie)

Rzeźba.

K l a s s a I.

Gruppy, kompozycye większe, posągi.

1) Nagroda wielka (Medal złoty iszey wielkości.
 2) Nagroda mała (— srebrny teyże wielkości.

K l a s s a II.

Popiersia z natury, płaskorzeźby oryginalne.

- 1) Nagrody (Medal złoty 2giey wielkości.
  - 2) Nagrody (— srebrny teyże wielkości.
- Deputacya widziała ze smutkiem niemożność przyznania żadney nagrody, do tych dwóch klass przywiązanej.

K l a s s a III.

Kopije z posągów i popiersia starożytne, zwierzęta, ozdoby, naczynia.

- 1) Nagrody (Medal złoty 3ciey wielkości.
  - 2) Nagrody (— srebrny teyże wielkości.
- Druga nagroda przyznana została autorowi kapitelu porządku złożonego (*composite*) pod N. 172, Józefowi *Probst*. Odznacza się to dzieło kształtnością form, czystym gustem, dokładnością rysów i wykończeniem.

Architektura.

K l a s s a I.

Roboty rylcem.

- 1) Nagroda (Medal złoty 2giey wielkości.
  - 2) Nagroda (— srebrny teyże wielkości.
- Deputacya przyznała jednogodnie drugą nagrodę tey klasy Antoniemu *Oleszczyńskiemu*, autorowi, sztychu pod N. 181, portretu *P. Kahorynow*. Płód ten, w którym szczególnie uważać się daje rycie miękkie, i pewna łagodność wynikająca z czystości strychów i z miękkości światła umiejętnie stłumionych, czyni zaletę artysty, który go wykonał, i doskonałemu nauczycielowi, który jego nauką kierował *P. Outkinn*, profesorowi akademii cesarskiej *petersburskiej*.

K l a s s a II.

Kwasy gryzące, litografie ryte i rysowane.

- 1) Nagroda (Medal złoty 3ciey wielkości.
  - 2) Nagroda (— srebrny teyże wielkości.
- Druga nagroda przyznana została piękney kopii choru *Kapucynów* N. 18, sztychowanej (*al aqua tinta*) podług *Campanello*, przez *P. Dietrich*. Artysta oddał z wielką umiejętnością i dokładnością efekt światła, który szczególnie oryginalnie zaleca. Całe wykonanie tego przedmiotu jest bardzo zadowalniające.

Rysunek.

K l a s s a I.

Kompozycje historyczne.

- 1) Nagroda (Medal złoty 2giey wielkości.
  - 2) Nagroda (— srebrny teyże wielkości.
- Zadna z tych nagrod daną bydź nie mogła.

Pochwała.

Przyznana szkicowi *Molinarego*, byłego ucznia uniwersytetu warszawskiego, wystawującemu *ślub Jadwigi z Jagiellą*. Rysunek jest poprawny i pewny; lecz kompozycya zdała się być zanadto jednostayną.

K l a s s a II.

Deputacya umieściła w tey klassie studia akademickie figur rysowanych i malowanych z modelu żyjącego, które dawniey do następney należały klasy. Klasa więc ta składać się teraz będzie z następujących rodzajów. Pezaje z natury lub kompozycje, studia academiczne z modelu żyjącego.

- 1) Nagroda (Medal złoty 3ciey wielkości.
  - 2) Nagroda (— srebrny teyże wielkości.
- Zaden ze współubiegających się nie otrzymał pierwszej nagrody. Druga przyznana została Antoniemu *Miroszewskiemu*, uczniowi Uniwersytetu za studjum akademickie figury z natury, olejno malowanej pod N. 119, która się odznacza szczególnie, przez poprawność w rysunku, pędzel śmiały i pewny, i dobrą anatomią ciała. Deputacya, przestrzegając w ogólności widoczny postęp w tegorocznych robotach uczniów szkoły rysunków, popiesza z oddaniem w tey mierze chlubnego świadectwa, i ma sobie za prawdziwą przyjemność powinszować tego *WW. Professorom Uniwersytetu*.

Accessit.

Gdy przyjęte przez deputacyą zasady nie dozwalają przyznać dwóch równych nagrod w teyże samey klassie, z żalem przyznaje tylko *accessit* temu samemu przedmiotowi, wykonanemu przez

głuchoniemego i ucznia *Król. Warsz. Uniw. Felixa Pęczarskiego* pod N. 117 katalogu.

Pochwała.

Kilka pochwał przyznanych zostało w porządku następującym, a to w miarę zalet każdego dzieła:

- 1) Studium akademickie figury z modelu żyjącego, olejno malowane przez Antoniego *Ziemeckiego* pod N. 14.
- 2) S. Jan na puszczy z modelu żyjącego rysowany, N. 104, przez Jana *Sikorskiego*, ucznia królewsko-warszawskiego Uniwersytetu.
- 3) Ten sam przedmiot N. 107 *Karola Liszewskiego*, ucznia królewskowarszaw. Uniwersytetu.
- 4) Ten sam przedmiot N. 105, przez *Rafała Hadziewicza* ucznia Uniwersytetu.

K l a s s a III.

Rysunki z gipsowych wzorów.

- 1) Nagroda (Medal brązowy 1szej wielkości.
  - 2) Nagroda (— — 2giey wielkości.
- Pierwszą nagrodę tey klasy otrzymał *Kajetan Mijakowski*, uczeń Uniwersytetu, autor rysunku N. 129 (*gruppa Laokoona*), w którym uważano wykonanie pracowite, czystość konturów; równie jak dobre stopniowanie w cieniach.
- Tenże sam przedmiot wykonany przez *Ludwika Horwärt* N. 128, zasłużył na drugą nagrodę, będąc jedynie tylko w małej liczbie szczegółów niedokładniejszym od pierwszego.

Medal brązowy 3ciey wielkości.

Deputacya mając na celu równie jak i na dawniejszych wystawach, tak zachęcenie uczniów szkoły rysunków, jako też oznajmienie im swego zadowolenia, przeznaczyła tey klassie trzy jeszcze medale brązowe, to jest:

- 1) *Gruppie Laokoona* N. 131, wykonanej przez *Teodora Kozaków*.
- 2) Temu samemu przedmiotowi N. 132 wykonanemu przez *Franciszka Sobiepana*, ucznia Uniwersytetu.
- 3) *Janowi Szwedkowskemu* uczniowi, za przedmioty, jako to; N. 133 *Laokoona* olejno malowanego, *Apollina Belwederskiego* i *Gładyatora*, rysowanych.

Deputacya zwraca na to uwagę, iż tym robotom, które w poprzedzającej klassie pisma pochwalne otrzymały, dlatego medalów brązowych nie przyznała, że one przestały podług nowo przyjętej modyfikacji, należeć do ostatniey klasy, w której zawsze umieszczane były, a do której jedynie tego rodzaju medale należą.

Pochwała.

Przyznana została *Dyogenesowi*, rysowanemu z obrazu *Caravaggio* przez pannę *Emilią Kobylańską* N. 51.

W Warszawie d. 28 grudnia 1825. (Podpisano) *Baron de Mohrenheim*, przydujący. *Wincenty hrabia Krasziński Niemcewicz*. *Józef hrabia Sierakowski*. *Kubicki*. *Fryd. hrab. Skarbek*. *Zieliński* *Radca Stanu*. *Teohald de Mory*, Sekretarz Deputacyi. Za zgodność: *Zastępca Sekr. jeneralnego Referendarz Stanu nadzwyczajny, Deszert*. (*Gaz. War.*)

Przejeżdżał przez *Warszawę z Neapolu* do *Petersburga* *Xiążę de Butera*, szambelan *N. Króla Neapolitańskiego*, wiozący od swego *Monarchy* dla *N. Cesarza* i *Króla* ordery *ś. Januariusza*, *Ferdynanda*, *Zastugi* i *ś. Jerzego konstantyńskiego*.

— Dotąd jeszcze w *Kościelach metropolitalnym* nie rozebrano katafalku i wszelkich ozdób będących w czasie żałobnego obrzędu, po wieczney pamięci *N. Cesarzu* i *Królu ALEXANDRZE*; mnóstwo mieszkańców stolicy wszelkiego stanu, a nawet wieśniacy, przybywający z okolic, codziennie odwiedzali ten starożytny przybytek, dla oglądania i zachowania w pamięci tego widoku!

— *Marsz żałobny* na śmierć wiekopomney pamięci *N. Cesarza* i *Króla ALEXANDRA I*; skomponowany z powodu obrzędu pogrzebowego w *Warszawie*, i ułożony na *Pjanoforte* przez *J. Levit*, wyszedł z *Litografii A. Brzeziny*.

— Budowy nowych domów, tak rządowych jako też prywatnych, już się w tym roku rozpoczęły od kilku tygodni. Na pięknej ulicy Nowyświat już znikło przedostatnie drewniane zabudowanie, a miejsce między zejściem się ulic Senatorskiej, Elektoralnej, Żabiej i Rymarskiej, wkrótce stanie się placem, jednym z najładniejszych.

— Chociaż upłyniony kwiecień ciągle był niepogodnym i często chłodnym, zadziwia jednak wielu naturalistów, że w ciągu tegoż miesiąca przybyła z różnych stron do wielu miejsc naszego kraju nadwyzwyczajna ilość *Bocianów*, gnieźdzących się natychmiast.

— Komora celna pierwszego rzędu, ze wsi *Krasieńca* do wsi *Wilczkowic* przeniesioną została.

— Ukończono portret ś. p. *Matuszewica Tadeusza* ministra skarbu, senatora królestwa polskiego, zmarłego r. 189 we *Włoszech*.

— Między nowymi komedjami, napisanymi oryginalnie przez hrab. *Alexand. Fredro*, bardzo się podoba czytelnikom 3 aktowa, pod tytułem *Damy i Huzary*.

— Szybkobiegaczka *Augusta de Lerchenstein* odbędzie pierwszy kurs 10 maja w Warszawie. (K. War.)

TURCJA.

(z *Gazety Lwowskiej*.)

Dostrzegacz Austriacki zawiera pod napisem: „z *Wiednia* d. 22 kwietnia“ artykuł następujący: Podług doniesienia z *Korfu* z d. 3 kwietnia niemiano tam od 20 marca, zapewne z powodu długotrwałych północnych wiatrów, żadnych wiadomości o losie *Missolungi*. Ostatnie całkiem pewne wiadomości otrzymano, gdy w d. 20 marca Lord, wyższy Komisarz Jenerał Adam powrócił z *Cefalonii* na fregacie *Najadzie* pod sprawą Kapitana *Spencer*. Jenerał Adam udał się był w d. 17 marca z Kapitanem *Spencer* do obozu pod *Missolungą*, gdzie miał dwugodzinne narady z *Ibrahimem Baszą* w jego namiocie, w obecności *Seraskiera Reszyd Mehmeda Baszy* i obudwóch Komisarzy *W. Porty*, *Hussny Beja* i *Redszyb Efendego*, i na tych wstawiał się u *Ibrahima Baszy* o wolne wyjście dla kobiet, dzieci i starców w *Missolundze* będących. *Ibrahim Basza* ogłosił w tej mierze swoją gotowość, jeśli się *Missolungę* podda i załoga twierdzy broni złoży, a w takim razie podobnie, jak załoga *Anatoliki* wolne wyjście będzie dozwolone. Przełożenie to zostało jednakże przez obleżonych odrzucone; poczem Jenerał Adam wsiadł znowu na okręt i *Missolungę* własnemu jej zostawił losowi.

Od granic tureckich 18 kwietnia.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Do *Tryestu* zawinął d. 16 b. m. statek pocztowy z *Korfu*, z którego przywiózł listy d. 5. b. m. Twierdza *Missolungę* nie została jeszcze zdobyta i owszem od d. 23 do 25 marca odparła trzy dzielne szturmury *Ibrahima baszy*, który przytęm utracił kilka tysięcy ludzi, 3 bejów i jednego baszę. Wiadomość, iż sam *Ibrahim* został śmiertelnie ranny, nie jest podobną do wiary; miał jednak otrzymać ranę, gdy chciał wchodzić w zrobiony wyłom.

Na wyspach *Jońskich* panuje wielki zapas dla tej bohaterkiej twierdzy. Widać iż dzienniki francuskie powtórnie złudziły Europę zmysłami szczegółowymi doniesieniami — Początkowa wiadomość o zdobyciu *Missolungi* pochodziła zapewne z doniesienia szyprow, którzy przybyli do *Neapolu*, co podług nich miało nastąpić d. 8 marca. Była to tylko przekreślona wiadomość o zdobyciu *Anatoliki* i *Vassiladi*; dzienniki francuskie poznały wkrótce niedorzeczność swojego doniesienia, i dowcipnie zmieniły dzień 8 marca na 20 t. m. podług nowego kalendarza. Tak wia-

domość ta rozchodziła się znowu po krajach europejskich, dopóki się teraz zupełna jej bezzasadność nie okazała.

— Okręt angielski płynący z *Malty*, przywiózł d. 5 kwietnia, wiadomość z *Korfu*, iż spotkał flotę grecką pod dowództwem *Miaulisa*, udającą się ku *Missolundze*.

— List z *Liworny* pod d. 12 kwietnia wyraża: „Okręt, który tu przybył z *Lewantu*, donosi, iż na wyspach widział przeszło 20,000 starców, kobiet i dzieci greckich z *Morei*, którzy przez zimę żywili się trochę przywiezionego zboża, a od miesiąca marca gotowane liście i korzonki, stanowią cały ich pokarm. Choroby sprzątnęły już ich przeszło 5000 ze świata. Dla wsparcia tych biedaków żywnością, Hr. *Mercati* w *Zante* zbiera składkę — (G. B.)

FRANCJA.

Paryż d. 21 kwietnia.

(z *Gazety Pruskiej Stanu*.)

W Izbie Deputowanych zawczora zdawany był raport o prawie, względem zezwoleń na rok 1826, i przyjęcie prawa od *Kommissyi* doradzanej było. Zaczęły się rozprawy nad zamknięciem rachunków 1824. Gdy jednak przyszło do naznaczenia terminu, wynikła trudność, gdyż wielu członków wymagało, ażeby pierwsi likwidacya kosztów wojny hiszpańskiej (1823), stosownie do prawa skarbowego roku 1825 złożoną została. Ze zaś nową to było propozycją, która wprzód przez *kommissyę* przejść powinna, przeto i rozwiązanie powyższego pytania do tegoż czasu odłożono. Prawo celne na końcu posiedzenia większością głosów 260 przeciw 21 przyjęte zostało.

— W *Arras* pobili się górnicy z żołnierzami garnizonu: nie mało na śmierć zabito.

— W *Bordeaux* otrzymano wiadomości z *Hawanny* pod 14 marca. Kuba zupełnej używała spokojności. Jenerał *Gaston*, dowódca siły morskiej hiszpańskiej na wodach *Kuby*, do *Bordeaux* przybył.

— W tejże gazecie ostatnia data z *Paryża* jest 22 kwiet. W Izbie Deputowanych odnowiono żądania, ażeby likwidacya wydatków na wojnę hiszpańską przed zamknięciem rachunków 1824 roztrąsaną być mogła. Rozprawiano z wielką żywością. Jednakże w końcu wnioszek ten nie utrzymał się. Przystąpiono potem do wniosku Hr. *Duhamel*, względem czytania mów pisanych w czasie rozważania szczególnych artykułów projektów do prawa.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Xiążę *San Carlos* wyjechał stąd dnia dzisiejszego do *Petersburga*, aby imieniem Króla *Jmci Hiszpańskiego*, *Monarchy swego*, powinszował *N. Cesarzowi Rosyjskiemu* wstąpienia na tron.

— Ukończono rachunki z *Panem Ouwradem*, który był liwerantem wojska naszego w *Hiszpanii*, i okazało się, iż nie skarb jemu, lecz on skarbowi został winien 2 miliony franków. Gdy się *P. Ouwrad* podeymował liwerunku, miał dać kaucyją w ilości milion franków, lecz tego warunku nie dopełnił; a tak dług ten zapłacić może będą musieli ci, którzy z nim układ zawarli.

(*Korr. War.*) Fregata *Amazone* o 60 działach, pod dowództwem kapitana *Arnould*, przybyła do *Tulonu*. Popłynęła ona była do *Trypolu* dnia 15 stycznia, z żądaniem, aby okręty papieżskie, przez *Barbaresków* zabrane, były zwrócone. Poselstwo to poszło szczęśliwie. Basza przyjął oficerów fregaty z przepychem, pozwolił im usiąść na 30 bogatych krzesłach i kazał podać lalki.

— Dochód publiczny *Francji* wynosi w pierwszym kwartale r. b. 4,549,000 fr. więcej, niż w roku przeszłym.

— Uważano, że prawo o pierworodztwie, dwa razy dnia 8 kwietnia odrzucone było; raz przez zgromadzenie konstytucyjne (1791), powtórnie teraz przez Izbę Parów (1826).

— Piszą z Lisbony, że doradzono hrabiemu *Pirati*, polubienicowi zmarłego Króla, podobnież hrabiemu *Villaflor* i margrabiemu *Loule* (synowi), a nawet jeneralnemu intendentowi policyi *Baronowi Randuffe*, ażeby za granicę wyjechali, co też nastąpiło.

— Dnia 24. —

Xiążę *Altieri*, Legat Papieżki, który przywiózł kapelusz kardynalski dla Arcy-biskupa reńskiego, oddał wczorą Królowi Jmci *Breve Oyca ś.* Po mszy ś., Arcy-biskup ukląkł przy Monarsze, który włożył mu na głowę kapelusz kardynalski, podany na złotej tacy przez wspomnionego Legata.

— Jedno z pism prywatnych daje następującą wiadomość o liczbie duchowieństwa w Państwie francuzkiem. Arcy-biskupów znajduje się 13, dyccezalnych biskupów 38, biskupów in partibus 24, jeneralnych wikaryuszów i kanoników 2,287, proboszczów 2,852, *desserwentów* 22,225, wikaryuszów 5396, xiąży instalowanych przy kościołach 1,850, xiąży przy seminarjach 876; w ogule 35,511 duchownych. Seminarja w państwie francuzkiem liczą teraz 4,044 uczniów, a gdy one mają 876 xiąży, przeto na 4 uczniów wypada jeden xiądz jako nauczyciel. (K.W.)

— Dnia 25. —

(z *Gazety Pruskiej Stanu.*)

Dzisiaj odbędzie się trzecia processya jubileuszowa.

— Zawczora posiedzenie Izby Parów smutnym przypadkiem na krótko przerwane zostało. W chwili, kiedy *P. Chateaubriand* na mównicę miał wchodzić, powstało bolesne wołanie w tej stronie sali, gdzie siedział Hrabia *Lally-Tolendal*. Szanowny par leżał bez czucia prawie na swem miejscu. Zniesiono go natychmiast do innego pokoju i dano potrzebną pomoc. Przypadek ten nie miał złych następstw.

— Hrabia *Pozzo-di-Borgo*, Poseł Cesarsko-Rosyjski, d. 21 t. m. miał u Króla audyencyą prywatną. (K.H.)

— Dnia 26 kwietnia. —

Xiążę *Golicyn*, należący do poselstwa Cesarsko-Rosyjskiego, przedstawiany był *J. K. M.*

— Baron *Emil von Pappenheim*, był wczorą przedstawiany *J. K. M.* i Familii Królewskiej, jako sprawujący interessa *W. X. Heskiego*— Od 1go stycznia 900 oficerów otrzymało uwolnienie ze służby — Minister wojny od niejakiego już czasu w Paryżu nie jest obecnym, i zatrudnia się obozem pod *St Omer* — Na wczorayszem posiedzeniu Izby Parów przyjęto prawo o wynagrodzeniu kolonistów *St. Domingo*, większością 155 przeciwko 16 głosów — Hr. *Lally-Tolendal* wyszedł z niebezpieczeństwa.

ANGLIA.

Londyn dnia 17 kwietnia.

(z *Gazety Warszawskiej.*)

Nic jeszcze nie ma pewnego względem rozpuszczenia Parlamentu, co zależy zupełnie od stanu zdrowia Króla Jmci. Terazniejsze posiedzenie ma się ukończyć w końcu przyszłego miesiąca.

— Odebrane tu listy prywatne z Lisbony donoszą, iż się tam codziennie spodziewają przybycia *P. Karola Stuart* z ważnym zleceniem z Brezylji.

— Gdy Królowi *Awy* podano warunki pokoju ze strony angielskiej, kazał gońcowi, który je przywiózł, przerznąć usta od jednego ucha do drugiego. Raptowne zniknięcie komety, który się przez trzy tygodnie w konstellacyi byka pokazywał, sprawiło mocne wrażenie na umyśle sepoysów, będących w służbie angielskiej.

— Dnia 20. —

Wkrótce wyjdzie tu z druku ważny raport *P. Jacobi*, który przeszłego lata z polecenia rządu angielskiego zwiedził kraje niemieckie i Polskę, dla powzięcia wiadomości o stanie tamecznego rolnictwa, chowu bydła, i t. d. Przekonał się *P. Jacobi*, iż zapasy zboża w owych krajach nie są tak wielkie, aby wzbudzały obawę zbytecznej

obfitości na targach naszych, jeśliby pozwolono sprowadzać zboże za opłatą cła; przekonał się o-raz, iż tameczna taniość nie pochodzi stąd, aby zboże mniej pracy wymagało, lecz stąd, iż brak pieniędzy przymusza właścicieli do przedaży za bezcen. Mniema on także, iż z powodu utrzymywania małej ilości bydła i zaniedbania rolnictwa we wspomnianych krajach, przy znacznie nawet podwyższonej cenie, nie można się długi czas spodziewać takiego zajęcia się uprawą zboża, aby mogło szkodzić interessowi właścicieli w i w Anglii. Przeciwnie owszem tameczne podniesienie ceny zboża obiecuje dla Anglii tę korzyść, iż większa płaca rolnikom wstrzyma liczne fabryki, przez co potym wychodzące za zboże pieniądze wróciłyby się z procentem do Anglii. Musiałoby to naturalnie powiększyć liczbę naszych robotników w fabrykach, a następnie powiększyć spotrzebowanie chleba i mięsa, tak, iż, chociażby to oboje nieco staniało, dzierżawcy jednak znaleźliby sposób wynagrodzenia sobie zmniejszonej ceny zboża przez powiększony chów bydła. Gdy zaś większa taniość chleba i mięsa pociągnęłaby za sobą taniość wszelkich przedmiotów służących do użycia domowego, komornego, płacy służącym i t. d., przeto właściciele wsi w Anglii, nieby na tem nie stracili, gdyby się nawet skłonili do zmniejszenia pobieranej opłaty z gruntów. Myśli te gruntownie wiele się zapewne przyłożą do uchylecia przesądów, które dotąd popierane przez właścicieli dóbr ziemskich, przeszkadzały rządowi naszemu postępować względem wprowadzania zboża tak, jak względem innych towarów. Nie zdaje się przecież, aby tego roku nastąpiła jaka ważna odmiana w prawach zbożowych. *P. Jacobi* twierdzi, że w średnim stosunku, kraje niemieckie i Polska, ze względu na swoją rozległość, cztery razy mniej produkują, niż Anglia.

— Słychać, iż teraz, gdy brezyljski minister morski został uwolniony od urzędu, *Lord Cochrane* wróci do *Rio-Janeiro*.

— List z *Montevideo* pod d. 30 styczn. wyraża, iż wojsko prowincyi *Banda-Oriental* odniosło niejaki korzyści, i przecięto związek między *Montevideo* a obozem brezyljskim, który jest prawie o 4 mile od tego miasta. W połowie stycznia 600 żołnierzy wojska brezyljskiego opuściło chorągwie swoje, i przeszło do wojska rzeczoney prowincyi na granicy Brezylji.

— Donoszą z *Meksyku* pod d. 1 lutego, iż *P. Ward* zaniechał zamysłu powrócenia do Anglii, gdyż rząd tameczny okazał chęć przyjęcia przełożenia, względem traktatu, niedawno zawartego z Anglią, lecz jeszcze niezatwierdzonego. Uznał tylko potrzebę odmiany kilku wyrazów; a że komisarze nasi nie są upoważnieni do odmiany jednego nawet słowa, przeto wspomniony rząd postanowił wysłać ministra spraw zagranicznych do Londynu, dla lepszego objaśnienia rzeczy.

— Senat Zjednoczonych Stanów Północney Ameryki większością 24 kresek przeciw 19 przyjął wniosek prezydenta, aby Zjednoczone Stany należały do kongressu, mającego się odbyć w *Panama*, i w tym celu wysłały komisarzy. Ważne to poselstwo poruczono *P. Anderson*, terazniejszemu posłowi w *Bagota* i *P. Sergeant* z *Pensylwanii*. Z tego powodu prezydent uwiadomił izbę reprezentantów o charakterze tego kongressu, i o powyższym postanowieniu Senatu; przełożył oraz pobudki, które wysłanie to czynią potrzebnem, a między innemi oświadczył, iż przez utworzenie się siedmiu udzielnych i niepodległych narodów, położenie Zjednoczonych Stanów wcale jest inne, niż było wtenczas, kiedy się z osad w udzielny naród zamieniły, i że zmiany w południowej Ameryce uważali mieszkańcy Zjednoczonych Stanów z największą radością. Z tego poselstwa prezydenta dowiadujemy się oraz, iż przedmiotami narad na kongresie w *Panama* będą: ułożenie manifestu, któryby wykazywał światu istotę sprawy amerykańskiej; stosunki, w jakich zostawać chcą rzeczypospolite amerykańskie z innymi krajami, ułożenie traktatu żeglugi i handlu, zniesienie korsarstwa, wolność handlu, ograniczenie kontraban-

DOADTEK